

**CONFERINȚA DE ADERARE
LA UNIUNEA EUROPEANĂ
– MUNTENEGRU –**

**Bruxelles, 12 octombrie 2026
(OR. en)**

AD 86/26

LIMITE

CONF-ME 37

DOCUMENT DE ADERARE

Subiect: POZIȚIE COMUNĂ A UNIUNII EUROPENE
- Capitolul 17: Politica economică și monetară

POZIȚIE COMUNĂ A UNIUNII EUROPENE

Capitolul de negociere 17: Politica economică și monetară

Prezenta poziție a Uniunii Europene se bazează pe poziția sa generală pentru Conferința de aderare cu Muntenegrul (AD 23/12 CONF-ME 2) și face obiectul principiilor de negociere adoptate în cadrul acesteia, și anume:

- orice opinie exprimată de una dintre părți cu privire la un capitol al negocierilor nu va aduce în niciun fel prejudicii poziției care poate fi adoptată cu privire la alte capitole;
- acordurile – inclusiv cele parțiale – la care s-a ajuns pe parcursul negocierilor cu privire la capitolele care trebuie examinate succesiv nu pot fi considerate definitive înainte de obținerea unui acord global;
- cerințele prevăzute la punctele 24, 28, 41 și 44 din cadrul de negociere.

UE încurajează Muntenegrul să continue procesul de aliniere la acquis-ul UE, semnalând că dispoziții suplimentare de acquis pot intra în vigoare înainte de aderare, astfel încât să garanteze punerea efectivă în aplicare și asigurarea respectării acquis-ului și să elaboreze, încă înainte de aderare, politici și instrumente cât mai apropiate de cele ale UE.

UE ia act de faptul că Muntenegrul, în poziția sa de negociere AD 21/17 CONF-ME 8 + ADD 1 și în addendumul AD 64/26 CONF-ME 28, acceptă acquis-ul din cadrul capitolului 17, astfel cum era în vigoare la 28 august 2026, și declară că va fi pregătit să îl pună în aplicare până la data aderării sale la Uniunea Europeană.

Politica monetară

UE recunoaște progresele semnificative înregistrate de Muntenegru în alinierea legislației sale la acquis-ul UE pentru a asigura independența funcțională, instituțională, personală și financiară a Băncii Centrale.

UE ia act de faptul că Legea privind Banca Centrală a Muntenegrului (BCM) asigură și pune în aplicare toate cele patru principii ale independenței băncii centrale (independența funcțională, instituțională, personală și financiară) în conformitate cu Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) și cu Statutul Sistemului European al Băncilor Centrale (SEBC) și al Băncii Centrale Europene (BCE). Legea definește în mod explicit obiectivul principal al BCM ca fiind menținerea stabilității prețurilor. Fără a aduce atingere acestui mandat de bază, BCM sprijină, de asemenea, politicile economice ale UE.

UE ia act de faptul că BCM funcționează independent în urmărirea obiectivelor sale, legea interzicând orice influență externă, inclusiv din partea organismelor guvernamentale sau a altor entități, asupra proceselor și organelor sale decizionale. Acest principiu se extinde la deciziile BCM care nu pot fi aprobate, anulate, desființate sau modificate în orice alt mod de către autoritățile externe, cu excepția controlului jurisdicțional.

UE observă că Legea privind BCM stabilește un mandat de șase ani pentru guvernator, viceguvernatori și alți membri ai Consiliului, cu garanții solide împotriva demiterii arbitrare a acestora, întrucât condițiile pentru demiterea din funcție sunt pe deplin aliniate la Statutul SEBC/BCE. De asemenea, UE ia act de faptul că legea definește și criteriile de eligibilitate, normele de incompatibilitate și restricțiile de angajare după încheierea mandatului pentru a preveni orice conflict de interese.

În ceea ce privește independența financiară, UE ia act de faptul că Legea privind BCM este aliniată la Statutul SEBC și al BCE. De asemenea, UE ia act de faptul că BCM își generează în mod independent propriile venituri, își adoptă planul financiar, situațiile anuale, determină profitul și pierderile și distribuie profiturilor în conformitate cu Legea privind BCM. BCM dispune de mecanisme de audit, inclusiv prin numirea unui auditor extern independent. UE se așteaptă ca aceste garanții să contribuie la sustenabilitatea financiară și independența operațională a BCM și să protejeze BCM împotriva influenței politice. Pentru a menține autonomia financiară a BCM, este important ca guvernul Muntenegrului să respecte acordul la care s-a ajuns cu BCM privind taxele pentru servicii, care reprezintă o sursă importantă de venituri și contribuie la independența financiară și autonomia operațională a BCM.

UE salută modificarea articolului 143 din Constituția Muntenegrului, adoptată la 24 august 2026, care consolidează și mai mult independența funcțională a băncii centrale.

UE ia act de faptul că cadrul juridic al Muntenegrului interzice finanțarea monetară a sectorului public și este aliniat la articolul 123 din TFUE și la Statutul SEBC/BCE.

De asemenea, UE ia act de faptul că o serie de modificări juridice aduse, printre altele, legislației sectoriale privind instituțiile de credit, fondurile de pensii, protecția depozitelor și asigurările au abordat chestiunea interzicerii accesului privilegiat al autorităților publice la instituțiile financiare, astfel cum se prevede la articolul 124 din TFUE. UE ia act de faptul că aceste modificări, aplicabile în momentul aderării, vor asigura respectarea deplină a acquis-ului UE în acest domeniu.

UE subliniază că este extrem de important ca Muntenegrul să mențină independența BCM și să o protejeze de influențe politice necorespunzătoare, în special prin punerea în aplicare a Legii privind Banca Centrală a Muntenegrului și a altor acte legislative relevante, precum și prin asigurarea respectării depline a acestora.

UE constată că Muntenegrul a realizat progrese semnificative în ceea ce privește integrarea băncii sale centrale în SEBC, că a elaborat o foaie de parcurs privind integrarea și că întărește în continuare capacitățile administrative, tehnice și operaționale necesare pentru îndeplinirea sarcinilor legate de SEBC în momentul aderării.

Aplicarea cadrului de adoptare a monedei euro prevăzut în TFUE în cazul Muntenegrului

UE a subliniat în repetate rânduri că euroizarea unilaterală a economiei muntenegrene contravine raționamentului care stă la baza TFUE, care oferă o cale instituțională clară către adoptarea monedei euro. Pentru adoptarea monedei euro, statele membre ale UE trebuie să fi atins un grad ridicat de convergență durabilă, care se măsoară prin îndeplinirea a patru criterii nominale de convergență (stabilitatea prețurilor, sustenabilitatea finanțelor publice, cursul de schimb și rata dobânzii pe termen lung), ținând seama și de alți factori relevanți pentru integrarea economică și convergență, astfel cum se prevede la articolul 140 alineatul (1) din TFUE și în Protocolul (nr. 13) privind criteriile de convergență.

UE reamintește poziția generală pentru Conferința de aderare cu Muntenegrul (AD 23/12 CONF-ME 2), în care se afirmă că utilizarea de către Muntenegru a monedei euro, decisă de autoritățile muntenegrene în circumstanțe excepționale, este total diferită de aderarea la zona euro și că această chestiune va trebui abordată în cursul negocierilor. Aceasta a mai adăugat că Muntenegrul va participa la uniunea economică și monetară din momentul aderării în calitate de stat membru cu o derogare și că ar trebui să adere la zona euro ca urmare a unei decizii a Consiliului în acest sens, pe baza unei evaluări a îndeplinirii de către Muntenegru a condițiilor necesare.

De asemenea, UE amintește poziția comună a UE pentru capitolul 17 (AD 4/18 CONF-ME 2), care preciza că UE va stabili modul de aplicare a cadrului UE pentru adoptarea monedei euro înainte de închiderea provizorie a acestui capitol. Prin urmare, UE a elaborat și a prezentat Muntenegrului o soluție care abordează situația excepțională a Muntenegrului și se asigură că evaluarea convergenței aplicată Muntenegrului este echivalentă, în termeni economici, cu cea aplicată altor state membre și permite în mod corespunzător evaluarea respectării de către Muntenegru a gradului ridicat de convergență durabilă prevăzut la articolul 140 din TFUE.

UE recunoaște că Muntenegrul a acceptat în mod oficial soluția propusă pentru cadrul ajustat de evaluare a convergenței pentru adoptarea monedei euro și a îndeplinit cel de al cincilea criteriu de referință stabilit în Poziția comună a UE AD 4/18 CONF-ME 2.

Cadrul ajustat de evaluare a convergenței pentru Muntenegrul va deveni parte a Tratatului de aderare.

Politica economică

UE ia act de faptul că Muntenegrul a realizat progrese substanțiale în pregătirea pentru coordonarea politicilor economice ale statelor membre ale UE în conformitate cu TFUE. UE salută etapa esențială atinsă în alinierea statistică la cerințele Sistemului european de conturi naționale și regionale din 2010 (SEC 2010), în special în ceea ce privește prezentarea de date, tabele și inventare privind statisticile finanțelor publice (SFP) și procedura aplicabilă deficitelor excesive (PDE), care este esențială pentru monitorizarea bugetelor naționale în temeiul articolului 126 din TFUE. UE invită Muntenegrul să se alinieze în continuare la cerințele statistice și de transparență pentru cadrele bugetare naționale și ia act de angajamentele Muntenegrului în acest sens în temeiul capitolului 18 (Statistică) din negocierile de aderare.

UE observă că Muntenegrul s-a aliniat în linii mari la Directiva 2011/85/UE prin adoptarea Legii privind bugetul și responsabilitatea fiscală la 24 august. Legea acoperă principalele elemente impuse de normele UE privind cadrele bugetare, inclusiv normele bugetare, un cadru bugetar pe termen mediu, o mai bună planificare și execuție bugetară, întocmirea bugetului în funcție de performanțe, gestionarea datoriei publice, monitorizarea riscurilor bugetare și instituirea unui consiliu bugetar independent.

UE salută numirea tuturor membrilor consiliului bugetar la 31 iulie 2026, dar invită Muntenegrul să accelereze operaționalizarea consiliului, care trebuie să înceapă să furnizeze avize independente și de specialitate cu privire la planurile bugetare ale guvernului cu mult înainte de data aderării.

UE ia act, de asemenea, de faptul că Muntenegrul continuă să participe la dialogul economic și financiar anual dintre UE și partenerii regionali (programul de reformă economică) și se angajează periodic să pună în aplicare orientările de politică anuale. Programul de reformă economică servește drept mecanism central pentru planificarea macroeconomică și bugetară, asigurând alinierea la procesul semestrului european.

UE subliniază că eforturile continue și punerea în aplicare susținută a reformelor structurale – în special a celor cărora li s-a acordat prioritate în raportul de țară care însoțește Comunicarea anuală privind politica de extindere a UE, în agenda de reforme din cadrul Planului de creștere pentru Balcanii de Vest și în dialogul economic și financiar anual dintre UE și partenerii regionali – rămân necesare pentru menținerea și consolidarea în continuare a capacității Muntenegrului de a funcționa ca economie de piață și pentru protejarea capacității competitive a Muntenegrului în cadrul Uniunii în momentul aderării.

* * *

Având în vedere cele menționate anterior, UE constată că, în acest stadiu, nu se impun negocieri suplimentare cu privire la capitolul de față.

Monitorizarea progreselor cu privire la alinierea la acquis-ul UE și la punerea în aplicare a acestuia va continua pe durata negocierilor. UE subliniază că va acorda o atenție deosebită monitorizării tuturor chestiunilor specifice sus-menționate în vederea asigurării capacității administrative a Muntenegrului, a capacității acestuia de a pune în aplicare și de a asigura respectarea acquis-ului din prezentul capitol, inclusiv a unei capacități consolidate de a funcționa ca economie de piață, precum și a finalizării alinierii legislative. Trebuie acordată o atenție deosebită legăturilor dintre prezentul capitol și alte capitole de negociere. O evaluare finală cu privire la conformitatea legislației Muntenegrului cu acquis-ul, precum și cu privire la capacitatea de implementare a acestuia poate fi realizată numai într-o etapă ulterioară a negocierilor. Pe lângă toate informațiile pe care UE le poate solicita pentru negocierile privind prezentul capitol și care trebuie furnizate conferinței, UE invită Muntenegrul să furnizeze periodic Consiliului de stabilizare și de asociere informații scrise detaliate despre progresele realizate în ceea ce privește punerea în aplicare a acquis-ului și consolidarea capacității sale administrative.

Având în vedere toate considerațiile de mai sus, UE va reveni asupra prezentului capitol, dacă va fi necesar, la momentul oportun.

UE ia notă de faptul că, în poziția sa de negociere AD 21/17 CONF-ME 8 + ADD 1 și în addendumul AD 64/26 CONF-ME 28, Muntenegrul acceptă acquis-ul din cadrul capitolului 17, astfel cum era în vigoare la 28 august 2026.

UE recunoaște că Muntenegrul declară că va continua procesul de aliniere la acquis și va fi pregătit să îl pună în aplicare până la momentul aderării sale la Uniunea Europeană.

În plus, UE reamintește faptul că în perioada cuprinsă între 28 august 2026 și încheierea negocierilor ar putea să apară noi elemente de acquis.

**PROIECT - MODIFICĂRI ALE LEGISLAȚIEI CARE
REZULTĂ DIN PROIECTUL DE POZIȚIE COMUNĂ
A UE**

PARTEA [XX]

PRINCIPII

Articolul [X]

Muntelegrul participă la uniunea economică și monetară de la data aderării în calitate de stat membru care beneficiază de o derogare în înțelesul articolului 139 din TFUE.

- Fără a aduce atingere alineatului (1), în momentul aderării la Uniune, Muntelegrul este autorizat în mod excepțional să continue să utilizeze moneda euro ca unic mijloc legal de plată, în conformitate cu legislația sa națională.
- Moneda euro nu este un mijloc legal de plată în Muntelegru în temeiul dreptului Uniunii până la abrogarea derogării, în conformitate cu articolul 140 alineatul (2) din TFUE.
- Până la abrogarea derogării, utilizarea monedei euro de către Muntelegru nu îi conferă acestuia niciunul dintre drepturile sau obligațiile care decurg din statutul de stat membru a cărui monedă este euro.
- Având în vedere circumstanțele excepționale ale Muntelegrului, cerințele prevăzute la articolul 140 alineatul (1) primul paragraf a treia și a patra liniuță din TFUE și detaliate suplimentar la articolul 3 și 4 din Protocolul (nr. 13) la tratate se adaptează în conformitate cu Protocolul nr. [xx].

Protocolul nr. [xx] privind anumite ajustări ale cadrului de evaluare a convergenței pentru Muntenegru [a se anexa la Tratatul de aderare]

Considerente:

Utilizarea monedei euro de către Muntenegru este justificată de circumstanțe istorice excepționale.

În anii 1990, în urma hiperinflației de după războaiele de atunci, Muntenegru a început să utilizeze de facto marca germană (Deutsche Mark). Pentru a-și stabiliza economia, Muntenegru a început oficial să utilizeze Deutsche Mark ca mijloc legal de plată în 1999, în paralel cu dinarul iugoslav, iar până în 2000 marca a devenit singurul mijloc legal de plată al Muntenegrului. Nu a existat niciun acord cu Republica Federală Germania care să reglementeze utilizarea Deutsche Mark de către Muntenegru. În martie 2002, după ce bancnotele și monedele euro au intrat în circulație în zona euro, Muntenegru a înlocuit Deutsche Mark cu euro ca unic mijloc legal de plată. În mod similar, nu există niciun acord cu Uniunea Europeană care să reglementeze utilizarea monedei euro de către Muntenegru.

- În octombrie 2007, Consiliul a declarat că euroizarea unilaterală este incompatibilă cu tratatele, care prevăd adoptarea monedei euro ca rezultat al unui proces de convergență structurat și multilateral, și că implicațiile tratatelor pentru regimul monetar al Muntenegrului vor fi detaliate în timp util, cel târziu în cursul oricăror viitoare negocieri de aderare la Uniunea Europeană.
- Utilizarea de către Muntenegru a monedei euro creează dificultăți pentru aplicarea a două dintre cele patru criterii de convergență prevăzute la articolul 140 alineatul (1) din TFUE și detaliate în Protocolul (nr. 13) la tratate¹, și anume rata de schimb și, într-o mai mică măsură, criteriile privind rata dobânzii pe termen lung. Acest lucru reduce relevanța lor economică reală pentru evaluarea cerinței privind un grad ridicat de convergență durabilă, astfel cum se prevede la articolul 140 alineatul (1) din TFUE.

¹ Protocolul (nr. 13) privind criteriile de convergență (JO C 202, 7.6.2016, p. 281-282, ELI: http://data.europa.eu/eli/treaty/tfeu_2016/pro_13/oj).

- Având în vedere utilizarea monedei euro în Muntenegru, criteriile privind cursul de schimb și rata dobânzii pe termen lung nu pot fi utilizate pe deplin ca test de piață al riscurilor la adresa stabilității macroeconomice și financiare, astfel cum se prevede la articolul 140 alineatul (1) din TFUE și în Protocolul (nr. 13) la tratate. În special, o dificultate critică pentru evaluare este testul privind absența tensiunilor grave legate de cursul de schimb, care nu este aplicabil atunci când nu există un curs de schimb. Prin urmare, având în vedere imposibilitatea utilizării substanțiale a criteriului ratei de schimb și reducerea utilității criteriului ratei dobânzii pe termen lung, o examinare aprofundată a „altor factori” relevanți pentru integrarea economică și convergență, astfel cum se menționează la articolul 140 alineatul (1) ultimul paragraf din TFUE, ar trebui să înlocuiască criteriul ratei de schimb și să completeze criteriul ratei dobânzii pentru a permite o evaluare adecvată a cerinței unui grad ridicat de convergență durabilă.
- Alegerea altor factori relevanți ca elemente de înlocuire și complementare este ghidată de un principiu al echivalenței funcționale, cu scopul de a compensa lipsa informațiilor relevante pentru evaluarea atingerii unui grad ridicat de convergență durabilă, informații care altfel ar fi fost furnizate de reflectarea tensiunilor grave ale cursului de schimb și a unei rate ridicate a dobânzii pe termen lung. Acest lucru ar trebui, de asemenea, să asigure faptul că evaluarea convergenței aplicată Muntenegrului este echivalentă, din punct de vedere economic, cu cea aplicată altor state membre care fac obiectul unei derogări.

- În special, examinarea: (i) situației și evoluției balanței de plăți (conturi curente, de capital și financiare), inclusiv a pozițiilor activelor și pasivelor financiare externe, și (ii) a situației și evoluției competitivității prețurilor și a costurilor ar trebui să aibă scopul de a determina posibilele vulnerabilități externe sau interne, care ar fi putut conduce la tensiuni grave legate de cursul de schimb dacă Muntenegrul ar fi avut propria sa monedă. Această evaluare ar trebui să vizeze evaluarea sustenabilității poziției externe a Muntenegrului. De asemenea, ar trebui să examineze posibilele dezechilibre interne, care pot duce la dezechilibre externe. În conformitate cu articolul 140 alineatul (1) din TFUE și cu Protocolul (nr. 13) la tratate, Muntenegrul ar trebui să aibă o poziție externă durabilă pe durata participării sale la mecanismul cursului de schimb (MCS II) timp de cel puțin doi ani consecutivi.
- Analiza acestor elemente, astfel cum se menționează în considerentul anterior, ar trebui să fie la fel de relevantă pentru evaluarea atingerii unui grad ridicat de convergență durabilă ca cea a celorlalte criterii de convergență. Analiza ar putea conduce la o evaluare pozitivă, în cazul în care celelalte criterii sunt, de asemenea, îndeplinite și se stabilește un grad ridicat de convergență durabilă, sau la o evaluare negativă, în cazul unor riscuri la adresa sustenabilității poziției externe.
- Evaluarea ar trebui să ia în considerare fundamentele macroeconomice ale Muntenegrului și dacă contul curent este susținut de surse stabile de finanțare externă, astfel cum sunt măsurate în contul financiar. O analiză complementară a pozițiilor activelor și pasivelor financiare externe ar trebui să arate măsura în care este expusă țara la riscurile unor posibile modificări ale percepției investitorilor străini și la riscurile aferente ale unei corecții bruște a poziției externe. Această analiză ar trebui să ia în considerare, de asemenea, defalcarea pasivelor externe în investiții străine directe și datorii. În timp ce prețurile și costurile ar trebui examinate ca parte a criteriului stabilității prețurilor, o analiză a indicatorilor de competitivitate externă ar trebui să contribuie la înțelegerea faptului dacă modificările cumulate ale prețurilor și costurilor prezintă riscuri pentru performanța externă, măsurate, de exemplu, prin creșterea cotelor de piață ale exporturilor.

- Analiza ar trebui, de asemenea, să încerce să identifice posibilele dezechilibre interne care, dacă nu sunt remediate, ar putea necesita, în cele din urmă, o ajustare externă. Acestea ar trebui să includă, în special, evaluarea evoluției gradului de îndatorare a gospodăriilor sau a întreprinderilor, luând în considerare atât dinamica datoriei, cât și nivelul acesteia. Ambele dimensiuni ar trebui evaluate în lumina fundamentelor macroeconomice ale țării. Analiza posibilelor dezechilibre interne ar trebui să fie completată de o examinare a posibilelor vulnerabilități din sectorul financiar, deoarece aceste vulnerabilități pot acționa ca un amplificator puternic al altor dezechilibre macroeconomice. În plus, deși dezechilibrele bugetare reprezintă o posibilă sursă bine documentată de dezechilibru extern, evaluarea lor ar trebui să fie inclusă în criteriul bugetar și, prin urmare, să fie exclusă din analiza „altor factori”.
- Cele două dimensiuni ale evaluării durabilității, externă și internă, ar trebui să fie realizate prin examinarea unei serii de indicatori. Ar trebui luate în considerare interacțiunile transdimensionale pentru a identifica posibilele surse de vulnerabilitate care și-ar putea consolida reciproc efectele. Analiza ar trebui să se bazeze îndeaproape pe metodele și instrumentele cantitative elaborate în contextul procedurii privind dezechilibrele macroeconomice (PDM) instituite prin Regulamentul (UE) nr. 1176/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 noiembrie 2011 privind prevenirea și corectarea dezechilibrelor macroeconomice² și prin Regulamentul (UE) nr. 1174/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 noiembrie 2011 privind măsurile de executare pentru corectarea dezechilibrelor macroeconomice excesive din zona euro³. Analiza ar trebui să ia în considerare în special constatările posibilelor revizui aprofundate ale PDM. În conformitate cu rapoartele de convergență anterioare, evaluarea „altor factori” ar trebui să țină seama și de calitatea instituțională, având în vedere rolul său în modelarea rezilienței macroeconomice și a capacității de ajustare a economiei.

² Regulamentul (UE) nr. 1176/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 noiembrie 2011 privind prevenirea și corectarea dezechilibrelor macroeconomice (JO L 306, 23.11.2011, p. 25), ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj>.

³ Regulamentul (UE) nr. 1174/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 noiembrie 2011 privind măsurile de executare pentru corectarea dezechilibrelor macroeconomice excesive din zona euro (JO L 306, 23.11.2011, p. 8-11), ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2011/1174/oj>.

- Criteriile de convergență privind stabilitatea prețurilor și sustenabilitatea finanțelor publice ar trebui să se aplice Muntenegrului, astfel cum se prevede la articolul 140 alineatul (1) din TFUE și în Protocolul (nr. 13) la tratate. Cerința de compatibilitate a legislației naționale cu articolele 130 și 131 din TFUE și cu Statutul SEBC și al BCE ar trebui să i se aplice și Muntenegrului, astfel cum se prevede la articolul 140 alineatul (1) din TFUE.
- În plus, în conformitate cu cadrul actual pentru participarea la MCS II, stabilit de părțile la MCS II în 2018 pentru Bulgaria și în 2019 pentru Croația, Muntenegrul și părțile la MCS II ar trebui să convină asupra unei serii de angajamente politice anterioare, care să fie puse în aplicare de statul membru înainte de aderarea la MCS II, în domenii de politică de mare relevanță pentru o tranziție lină către MCS II și pentru participarea la acesta. Angajamentele anterioare ar trebui să includă cel puțin o cooperare strânsă cu mecanismul unic de supraveghere, un cadru macroprudențial adecvat și un cadru adecvat de combatere a spălării banilor și a finanțării terorismului.
- În conformitate cu practicile anterioare, Muntenegrul ar trebui, de asemenea, să își asume angajamente suplimentare în momentul aderării la MCS II („angajamente ulterioare aderării”), cu scopul de a atinge un grad ridicat de convergență durabilă, astfel cum se prevede la articolul 140 alineatul (1) din TFUE.
- Angajamentele anterioare și ulterioare aderării ar trebui, printre alți factori, să țină seama de necesitatea unor reforme pentru a aborda vulnerabilitățile macroeconomice și orice provocări suplimentare care decurg din euroizarea unilaterală anterioară a Muntenegrului.
- Muntenegrul ar trebui, de asemenea, să ia măsurile necesare pentru a consolida capacitățile operaționale și analitice ale băncii sale centrale în domeniul politicii monetare pentru a asigura participarea efectivă a băncii centrale a Muntenegrului la Eurosistem, după abrogarea derogării.

Articolul 1

Domeniul de aplicare

Prezentul protocol instituie un cadru ajustat de evaluare a convergenței pentru adoptarea monedei euro de către Muntenegru în temeiul articolului 140 din TFUE, în ceea ce privește articolul 140 alineatul (1) primul paragraf a treia și a patra liniuță din TFUE, astfel cum se detaliază la articolele 3 și 4 din Protocolul (nr. 13) la tratate. Elementele articolelor respective pentru care prezentul protocol nu conține nicio adaptare nu sunt afectate de prezentul protocol.

Articolul 2

Aplicarea criteriilor de convergență

Criteriul cursului de schimb prevăzut la articolul 140 alineatul (1) primul paragraf a treia liniuță din TFUE și detaliat la articolul 3 din Protocolul (nr. 13) la tratate nu se aplică Muntenegrului ca un criteriu economic material și se înlocuiește cu articolele 4-6.

- Criteriul ratei dobânzii pe termen lung prevăzut la articolul 140 alineatul (1) primul paragraf a patra liniuță din TFUE și detaliat la articolul 4 din Protocolul (nr. 13) la tratate rămâne aplicabil Muntenegrului, completat de articolele 4-6.

Articolul 3

Participarea la MCS II

Fără a aduce atingere articolului 2 alineatul (1), Muntenegru solicită participarea la mecanismul cursului de schimb (MCS II), astfel cum se prevede la articolul 140 alineatul (1) primul paragraf a treia liniuță din TFUE.

- Muntenegrul participă la MCS II timp de cel puțin doi ani consecutivi înainte de adoptarea unei evaluări pozitive a convergenței în temeiul articolului 140 din TFUE și al articolului 3 din Protocolul (nr. 13) la tratate.
- Muntenegrul are o poziție externă durabilă pe durata participării sale la MCS II pentru o perioadă de cel puțin doi ani consecutivi.
- Înainte de participarea la MCS II, Muntenegrul și părțile la MCS II convin asupra unui număr de angajamente politice anterioare care urmează să fie puse în aplicare de Muntenegru înainte de aderarea la MCS II. Muntenegrul își asumă, de asemenea, noi angajamente în momentul aderării la MCS II (angajamente ulterioare aderării).

Articolul 4

Alți factori relevanți

Pentru a evalua dacă Muntenegrul a atins un grad înalt de convergență durabilă, se acordă o importanță deosebită examinării celorlalți factori relevanți menționați la articolul 140 alineatul (1) ultimul paragraf din TFUE.

Articolul 5

Evaluarea sustenabilității externe

Examinarea menționată la articolul 4 include, în special, evaluarea:

- situației și evoluției balanței de plăți (conturi curente, de capital și financiare), inclusiv a pozițiilor activelor și pasivelor financiare externe, și
- situației și evoluției competitivității prețurilor și a costurilor.

1. Examinarea stabilește existența unor posibile dezechilibre externe sau interne, care ar fi putut conduce la tensiuni grave legate de cursul de schimb dacă Muntenegrul ar fi avut propria monedă, precum și sustenabilitatea poziției externe.
2. Existența unor riscuri la adresa sustenabilității poziției externe poate conduce la concluzia că nu s-a atins un grad ridicat de convergență durabilă.

Articolul 6

Dezechilibre interne și sectorul financiar

În sensul articolului 5 alineatul (2), evaluarea posibilelor dezechilibre interne care pot duce la dezechilibre externe include:

- (i) evoluția gradului de îndatorare a gospodăriilor și a întreprinderilor;
- (ii) vulnerabilitățile din sectorul financiar.

Articolul 7

Capacitatea băncii centrale

Muntenegrul ia măsurile necesare pentru a consolida capacitățile operaționale și analitice ale băncii sale centrale în domeniul politicii monetare.

Astfel de măsuri asigură participarea efectivă a băncii centrale a Muntenegrului la Eurosistem după abrogarea derogării.